

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Utkommer hvarje Söndag.

ILLUSTRERADT

Pris för 3 Månader 1 Rdr. Bco

Enkla. N^o.

SÖNDAGS MAGASIN

8 sk. Bco

N°. 11

Götheborg, Söndag d. 10 Dec. 1848.

4 Qvar.

Ridtemot.

err Ephraim Perlein flyttade in på Kofnengaske. Han var borgmästare, fyratio år gammal, men hade ej ännu någon hustru. Icke gudlöst quinnohat, icke ovilja emot ett mindre fritt lif, utan en medfödd tröghet, som just då öfvervåldigade hans beslut, när de mögnade till utförande, var orsaken, att iugen borgmästarinna ännu flyttat in på Kofnengaske.

En ärlig man var Hr Ephraim, som ej fördes af sitt inslytande i staden, och som ej gagnade andra, för att tjenas tillbaka. Iugen winskaste, intet stycke twäl, som kunde vara oredligt förvärfswadt, hemfördes af Schmolizky, hans kock, hans söfweyputsare, hans allt.

Snart hade Hr Ephraim kommit sig i ordning i sin nya bostad. Bilberna af hans föräldrar och försäder blickade, i sköna peruter och brabantiska spetsar, allvarsamt från wäggarne, och hwem som anställde en jemförelse mellan deras drag och wår borgmästares, den måste tillstå, att den böjda näsan och den runda hafan förträffligt fortplantats på deras afkomling.

Denne gick med wälbehag igenom sina rum, mönstrade sin lammare och betraktade utfågten, då anblicken af en lefwande bild

plöfsligt drog hans uppmärksamhet mot hans, bemärkte borgmästaren en ung, skälig dam, som syntes fördjupad i läsning.

H:r Gyhram var annars ej nygirig; dock, märkvärdigt nog, visste han snart, att det till hälften nybara lifvet af denna bild var utmärkt fint och mjukt, och att de på bakstäfvernas rader förläsa dragen måste vara stöna. Men en blick dit öfver syntes honom ej tillräcklig. Han tog sig således driftigheten att ditsända en annan. Han kunde ej påminna sig att han någonstätt sett den retande skönheten; hon måste vara en gäst eller en vän af tillbakadragningen. Dock i hennes drag låg någenting trefast, vänligt, så att det förefom honom, som om han såg en gammal bekant, och ögat under de långa ögonhåren syntes med sådant njutning hämta visshet utur bokens anda, att H:r Berlein bestöt att med en flygtig blick betrakta den. Dock ty värr, föll blickten först på läsarinnan. I detsamma upsteg denna, tillstöt boksen och ögat bliffrade fram under de nyra ögonhåren. Då hälsade Gyhram, såsom emot sin vilja, med en djup bugning — att! och fick en hälsning tillbaka.

H:r Gyhram fick ännu ett par hälsningar; men då som den lilla April och borgmästaren måste tillstota föntret. Han gjorde snart den erfarenheten, att man midt emot måste under de alla dagarne hafva flyttat in i et. — nam, ty han hade nu ngen att hålla på.

Nu måste han hålla sig skadelös genom minnet och hoppet. Han tänkte på dessa blickar, som ofta förfulett flugit till hans sönster, och som, för att ej förråda sig, mönstret hela väntingen. Schmolizky var snart genom lätta vinlar invigd i hemligheten. Den goda själen var borgmästaren helt och hållet tillgiffven och hade under samvaron i tolf år helt och hållet lärt att respectera H:r Berleins egenstapel och förlåta hans små svaga heter. Den gamle begrep i sin tillgiffvenhet för älskaren ganska väl, huru äfven den skönaste flickan ej förlåter sig, om hon oftare, än som egentligen väfar, blickar öfver till en borgmästares sönster. Dertill hoppades han kaupste att genom en viga, som af en fru borgmästarinna gjordes nödvändig, befräas ifrån sitt svåraste arbete och kaupste äfven, att komma på en ännu förtroiligare fot med sin herre.

Borgmästaren hade under sina ensamma år ofta känt, att det dock måste vara behagligt att dela enbete och värdighet, lust och lifvande med ett kärleksfullt väsen. Han hade redan glömt den dag, som redan för fjorton år sedan skulle binda honom vid ett sådant väsen, då han, utstyrd i brudgumstrack, anländ till brudens bostad, plöfsligen blef så bekländ, att han sönt på knä och sedan wände tillbaka — han hade redan glömt denna dag; han hade vidare utur de intressantare historier, hvarmed Schmolizky förfortade hans aftnar, erfarit, huru en flicka, som bor midt öfver, alltid har så herrliga anlag att älska och att älskas,

att han nu tillstod för sig det hans granne wore en engel; det vill på ett mindre sentimentalt språk säga: hade hon ingen ting deremot, skulle jag vilja gifva mig med henne. Och när nu Schmolizky af fröfens viga, med hvilken han inträdt i ett vänskapligt förhållande, hade erfarit huru hjertligt fröfven önskade att åter inslytta i den förr omtalade kammaren, då stegrade sig förhoppningen till visshet, att det äfven för honom kunde gifvas plats i denna engels himmel.

För de båda nyfärdarne hade på detta sätt uppgätt en ny fel, sedan de flyttat in på Rosnengasse. Borgarne, som hade att göra med H:r Berlein, funno honom mera upprymd än någonsin, och till och med på hans kläder, hvilka han fört ej egen någon uppmärksamhet, fann man ny snitt. Torgfuarne, af hvilka Schmolizky köpte, hade i honom en muntrare kund än fört. Men han var tyll i vilja frågor, ty hans herre hade frångit förbudit honom att tala med någon annan än med honom sjelf öfver vilja saker. Likväl hörde man honom då och då säga: skall snart köpa mer, skall snart komma tillbaka; och när torgfuarne sågo med stora ögon på honom, när de i förhoppning att så höra en nyhet af högsta vikt, yrkade på att han skulle berätta något, då oflägsnade sig den långa, magra figuren med ett flugit leende, släpade sin jättelora ferg på armen.

(Forts.)

Grefve Kostopschin och Bruden i Moskva.

(Forts. fr. föreg. Nr.)

År 1817 kom Kostopschin på någon tid till Carlshufe, i hvilken stad general Tettenborn slagit sig ner, hvilkens hus var den rikaste, listigaste medelvunkt för sällskapslivet härstädes. Tettenborn drog genom anseendet af sitt ärefulla namn, genom glansen och rikdomen af sitt lika så rika som behagliga wårdskap, genom en vidsträckt friförlighet och framför allt genom sin fru allt utmärkt inom sin krets och kunde således jemte den verkliga landsherran, såsom denne en gång på stämt yrkade, gälla såsom ortens egentliga furste. I hans hus såg man bland andra utmärkta främlingar äfven grefve Kostopschin. Hans namn öfverstrålade alla andra och hans person, uti hvilka de största motsatser förenade sig, skull: hafva väckt afsty och försträffelse, äfven om med detsamma ej varit förenadt minnet af Moskvas brand.

Han kom från Paris, der han uppehållit sig en längre tid. Ifrån ungdomen invigd i den fransyska bildningen och väl lärd i den fransyska konversationens alla finesser, fängslade han genom sitt lätta, fria sätt att meddela sig, ett sätt, som ännu

mera förhöjdes, då man lätt wäruade, att denna rika fullleket hade en bakgrund af en jernkast wiljofkraft. D slietwa werket blandade sig i den njutning, som en hwar saun i hans samtal, esta ewillforligen en tyening eller förwänning, och man fände ett behof att framföre denne man behålla fasthet och fattning. Talsang, quichet, stämt felades det Moskowschin tugalande, men man anade hos honom merken besädd med hräsa törnen, mellan hwilka foten berde förskigt nedfättas. Utom hans tategäswa skulle hans wäsen warit fränstotande; nu drog det en hwar oemthändligt till sig. Det war en glädje att höra honom. Hans åsigter woro obestränkta; de fördes ej af några öfwerenskomelser i politik eller genom några hjertats önskingar. Han dömdo fritt och uttalade dristigt hwad han tänkte. Med otrolig djershet behandlade han isynnerhet ryska förhållanden. Hela osämjbarheten af hans wäsen låg då bakom galler nätet af de spetsiga franska talesätten. Han fände sig stild från sig hem, till hwars räddning hans storartade beslut så wäsentligen bidragit. Det war sälligt att läta honom oförört fortsätta dessa framställningar; han syntes då ej kunna behärra sig; hans åsigte bekomna ett förskrädligt utseende och omkring honom war allt i en rindande stinesstämning. Man kunde dock, kalladt dessa utbrrott, upptäcka spår af en mildare stinesart. Mannen med jernwiljan war ej så utställande i hot till Fransmännen att ej Paris smälte den hårda metallen i sjäten och hjerten från Moskau hade det funnit tillflykt och lugn i denna ett faderland, som försöjde honom.

En aften, då sällskapskretsen hos Lettenborn war liten och förtrolig, gaf Moskowschin oförwäntadt en fullständig berättelse öfwer branden i Moskau. Han förskakade den mening, som trodde, att han antändt den oerhörda hufwudbladen med en sadla, såsom man såg Persopolis brand förskakad genom Thars hand. Jag har — se de han — antändt tillförsäme och wid denna frantswärdets eld antändas lätt bestickerna. Han utygaf sin de mått och steg, som han tagit om guvernere, borsstafandet af brandspennorna, öppnandet af fängelserna, auktioner af alla slag, för att läta Fransmännen sinna, ej en på alla förnödenheter rik stad, utan blott ett förödelens näste.

Han framlade sin tankesförl, sina driffädrar och känslor och påstod, att han ej länt amat än föraktligheten af rikedomer, då faderlandets wäl stod på spel, att han i denna kausa öfwerensstant med folket. Deffransar och bestickler wero snart i de wilba hoparnes händer, som gåfwo sig slietwa en wisforbning och fins emellan fördelade quarteren, ehuru allt detta förwirade sig i usförändets raseri och stynsamhet. Förstoringen i det hela war oerhörd; den öfwerträffade allt, hwad man förut sett, och om äfwen den derigenom fienden tillfogade staden wisfode sig såsom fullkomligt uppnädd, så war dock för ögonblicket winnens pris

allt för gräslig för ögonen, för att man skulle hafwa funnat berömma upphofsmannen. Branden i Moskau förtärde ett wärde af 500,000,000 rubel och 3000 menniskor. Utan af detta stora, att faderlandets hemburna offer kan ej beskridas Moskowschin, och hans beslut, såsom allt som är stort och fulländadt, förtjenar beundran, synnerligen då bewefelsegrunderna och själberna rättfärdigade det. Ett enda man, i ett på afgrundens brant swäfwande rike har med att mäta des fara med lugna blickar och kommer, efter behörigt atgifs wande på alla omständigheter, till den öfwerlygghets, att han måste bringa faderlandets räddning ett oerhörd stort offer. Sjelf blott underfäte wägar hon afgöra statens öde, utan herrskarens bifall; tillhörande adeln bestutar han att tillintetgöra alla des palatser; ä embetets wägar bestyddare och förståndare för en talrik befolkning, för en mängd rika köpnän, för en af Europas störta hufwudblader gifwer han alla dessa rikedomar, alla dessa arbetsstittens anstalter, slietwa den omätliga staden till pris åt lågorna. Det rikaste och skonaste af hans egna palatser förstöras ej, och stolt, ense med sig sjelf, wägar han stanna quar på en ort, der han stadat så många intressen, der han krosat så mångt wälstånd. Smellertid uppsed ej i Ryssland på lång tid den tanke, att han warit brandens anstiftare, utan man trodde att det war ett werk af fienden, en öfwerlygghets som man på lång tid ej wille motsäga.

(Fortf.)

Grefwe von Nantzau.

Grefwe Johas v. Nantzau härstammade från en gammal beremt slägt i hertigdomet Slesien. Sedan han af konung Gustaf II Adels i Sverige lärt krigskonsten, som han 1635 till Frankrike, der han så behagade Ludwig XIII, att denne wärfwade honom för de fransiska sauorna och gaf honom två regimenten. Ifrån denna tid till 1640 kom han knappast från krigstheateren och öfwerallt utsläpade han Frankrikes ära och seger. Marfalkstafwen lönade stultigen hans förtjenster. Om hans personliga tapperhet bar hans sondersargade tress tillräckliga bewis. Han hade i de olika slaget förlorat ett öga, ett ben, en arm, ett öra, så att ett quichonwird lade om honom: af allt, som andra menniskor hafwa dockelt, har Nantzau blott ett. Nantzau dog 1650, sedan han ett år föreg, trode sina förtjenster, måst upplefwa den förtretten att på Magazines besättning blifwa infatt i Wasillen.

Grefwe von Kantzau.

Rangue = Graffet.

Kaugue-straffet.

Utånd de åttilliga straff, som förefomma wid ämnesta domstolarne, är kaugue ett af de mest brutliga. Det är wäl ej det hårdaste, men likwäl ganska ebequant. Man sätter nämligen ett slags halsband på stridaren. Detta är sammansatt af långa och tunna bräder, som äro gro wa i förhållande till brotters beskaffenhet. Kauguens wauiliga tyngd är 50 stål., men den riger stundem till 100, och då förefeslar densamma för den, som måste bära honom, en qualfull pina. Med all lagens stränghet har domaremagten likwäl tillåtit att anförwanterna till förbrytaren tid efter annan få lyfta kauguen från delinquentens skuldror, hwarigenom han får en liten lindring.

En Whigt.

(Forts. fr. föreg. N:o.)

Tiden för nojen rå berg och fjä har gått in. Hjerrjagten har börjat. Skotten smälla emellan bergen och seglen fladdra öfwer den blåa böljan. Stranden är full af stöna mör och af män, som förtjena den stöna. Den kongliga jakt-klubben är samlad. Wid första utryckningen af jakt-sällskapet hade detta ingen verkammare wän än Lord Befast. Honom hafwa wännerna af sjöwäsendet mycket att tacka för smaken i skeppsbygger. Denna skulle wiswäntan med tiden hafwa wisat sig genom loppet af alltings framåtgående, men den har blifwit påskyndad genom de exempel, som jaktklubbarne gifwit. Marquis Donegal har tryggat jaktwäsendet i den höga rang, det nu innehar. Såsom en nationalitet har det en nationalwigt framför alla andra. Det är en skola för skeppsbyggeri och en amma för sjömän, hvilken England före detsamma inrättande ej ägde.

Weekan gick in tweydygt; aldrig war det en sådant handwäder, som Måndagen — det blott regnade, war lösnigt och dimmigt som sjelfwa djefwulen. Sjön låg så tung och tyler som Döda hafwet. Några timmar före midtdagen utgick den kongliga jakten Victoria och Albert från Portsmouth's hamn och åtsölsdes snart af Fairy, läst och glad som en belfin. Men utom dessa wisade sig inga tecken till den kommande festligheten. Tidnagen inbröt med mera ghymsamma förebud. Wiserligen sten ej solen, men molnen woro mindre tunga — det regnade icke — intet ringa loford för en dag i Augusti 1848. Långt före midtdagen war kajdammen wid Ryde full af folk, ty det war första dagen för regattan i denna hamn. Weekans festligheter hade blifwit skunda arrangerade: Tidnagen och Onsdagen täfning

mellan de kongliga jakterna wid Ryde; Thorsdagen allmän kappsegling wid Cowes; Fredagen lifaledes wid Ryde.

Täfningen hade börjat. Eclipse — namnfunnig sedan förra årets kappsegling — war en af de första. Nu inwände de andra, att jakten, wiserligen segrande öfwer fartyg under 50 tons, ej skulle kunna mäta sig med fartyg af 50 tons och derutöfwer till 80 tons. Derester skulle täfningen mellan jakten af 15 och 25 tons börja. Kursen war rundt omkring Nab, tillbaka till Galdhet, rundt omkring Brambles, och hem till Ryde. Då och då kom en wiudstöt, men ingen påstående bläst för en kappsegling. För en stund woro Secret och Prima Donna söra wid söra, Fleur de Maria war betydligt efter: på detta sätt dubblerade de Nab kl. 2., 40 min., och satte af westerut. I detta ögonblick tillkännogaf vindret af Powerful's salut hennes majestäts aukomst och Fairy med den kongliga flaggan wisade sig nära Hampshire's kust. Den kongliga jakten hälsades af jublet från Powerful's mannade rå, hwarefter den satte af till Gosport, hwarifrån det kongliga sällskapet begaf sig till staden. Återigen affyrades en annan konglig salut, då Hertigen af Cambridge på Dubline styrde från Portsmouth till söra Cowes. Allt detta war helgdagsjaker, men kappseglingen gick trögt; och det war icke förr än aftonens flugger hade sankt sig som Secret wisade sig. Om aftonen war fyrverkeri och wanlig glädje wid festligheten. Onsdagen dagades med tunga svar, dimmor och regn. Svar och en höll sig i sina hus, som kunde göra det. Likwäl utgingo Arco, Eclipse och Goudda och åtsölsdes snart af 7 andra fartyg, tillhöriga den kongliga jaktklubben. Wi wilja lemna dem med den önskan, att de må hafwa en god färd. Thorsdagen inbröt med sulsten och klart wäder. Tidigt om morgonen war hamnen full af hwhita segel flaggor och wimplar i allahanda färger. Victoria and Albert och Fairy woro prydda med flaggor, och straxt efter kl. 10 warwar sig den sedan intill Trinity-warfwet. Fem minuter före kl. 11 gafs med kanonstott signal, att hålla sig i ordning för täfning om hennes majestäts pris; och precis kl. 11 affeglade Arcon, Sultana, Gondolo, Bacchante och Baudal. De gingo ostwärt, rundt omkring Nob; och straxt sedan de hade påserat Norris, gäfwu batterierna konglig salut. Kl. half 1 påserade jakterna Cowes Arcon hafwande half mils förirprång. Arcon blef också winnaren af Hans Mt pris. Dagen war herrlig, och regattan slutade till allas tillfredsställelse.

På estermiddagen war kapprodd. Segrare blefwo Zue gtagar, rodda af besättningen på Brilliant och Anaconda. Dagen war redan slut; och kl. half 12 på natten wid stenet sedn en glänfande måne, kallades stadens innewånare att wara wittne till slutet af kappseglingen. Det war en herrlig, vittoreff an-

blif. Öfver den silfrade ytan framlade fartygen med Arron i spetsen för dem och berester Gleam.

Chinesiska Grafwårdar.

Regelmässiga kyrkogårdar, sådana som vi hafwa dem, finnas ej i rikets sybliga del. De begrafsna sina döda på bergssluttningar och alltid på stönast belägna ställen. De rika anställa sig grafvar, så fort som möjligt, och låta af spåquinnor anvisa sig de bästa hviloställen. Om en rik köpman i Kanton berättar en refande, att man en gång förde till honom en lista med jord af olika slag, och att den gamla mannen med sorgfällighet utvalde den fort, uti hvilken han ville hvila. Jordens beskaffenhet och grafvens läge äro föremål af mycken wigt. Utgiften öfver en stön wif eller en sjö anses såsom mycket önskanward. Äfwen den dödes läge och riktningen af detsamma är en huswäfsak och uppmärdes sorgfälligt af spåquinnor, medelst en cirkel. Äfwen i andra fall, som röra detta ämne, göra dessa spåmän sig wigtiga. De göra för de lättrogna Chineserna en lefwande fildring af deras kommande lyckalighet, som följa anvisningarne. De säga att den aflidande, hans barn, eller för hwem han i öfrigt intresserar sig, i det kommande lifwet skall bekomma rikesdomar och ära till lön för deras uppmärksamhet och aktning. Ofta gå dessa själar till spåmän ännu längre i bedrägeri. Det händer ofta att de, efter längesedan skedd begrafning, gå till den aflidnes anförwandter och uppgefwä någon grund, hwarjere detsamma måste uppgrafsas och jordas på ett annat ställe. Öfver dessa invändningar, så säga de: gerna för mig; men öftra barn och anförwandter skola en gång ej bättre handla med eder, när I döa och begrafsas. Detta hjälper wänligen och de bedragna Chineserna besluta sig till nya penninguppskrifningar för att skafsina sina döda en bättre grafplats.

Grafvarne bilda wänligtvis en halfkretsformig utstärning i fullens sluttning. I midten af utstärningen, tät uppöfwer lifet, ligger grafstenen med en inscription, som angifwer namnet på den döde, hans ålder och dynastien, under hvilken han aflidit. Sedermere hopfamlas benen o ä förwaras i lekfrutor, hvilka ställas öfwan jord, bredwid grafstenen. Anförwandterna besöka dessa ställen på wiså tider. Först begifwa de sig till patriarkens graf, eller stamsfadrens för stammens, och derifrån till de öfriga, hwarwid de föränta sin andakt, antända rökwerk och hålla en gemensam måltid.

I rikets norra del äro grafvarnes former mera omwärlande,

på många ställen låter man lifstörna stå öfwan jord, blott bestäckt med halm, och öfwer allt, wid landsväggarne, på stranderna af floder och kanaler, i skogarne och på andra aflägna orter planer man sådana kistor. Ofta är halmen ruten eller af vinden bortförd och man ser då de widriga quarlesworna af lifen. Detta begrafsningssätt tillhör dock blott de fattiga. De rika begrafsna ordentligt sina döda och upprepa fyrkantiga grafwar öfwer dem. Talen är älsflingsträdet för grafwar. De säntas i en halfcirkel rundt omkring.

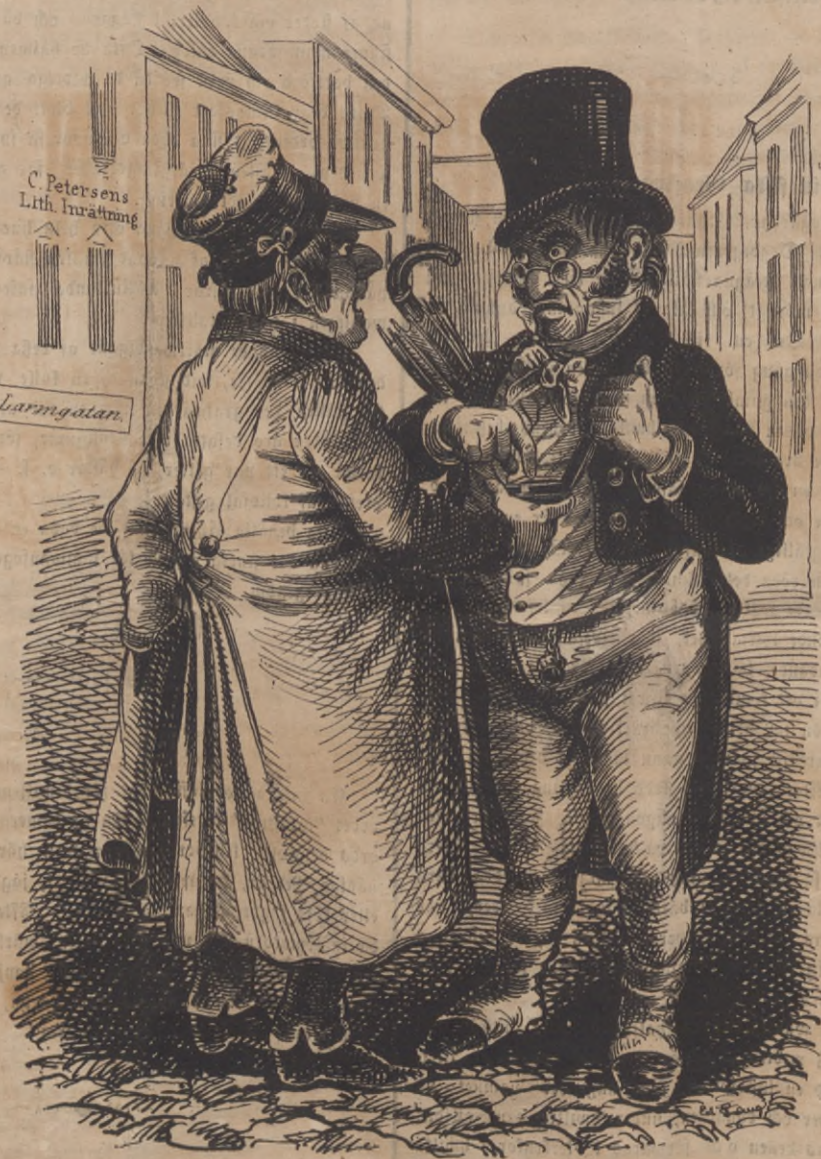
Rika Chineser uppbygga ofta hela hus för att efter sin död dit inslytta. I en af huswägsdelarna står en lista och ett altare, på hwilket man offerar wälluktande saker. Dessa hus ligga wänligen i någon tallskog.

En ibland de märkwärdigaste af dessa hus ligger bredwid staden Lun-tiang-fre, wid sidan af en kulle, wid hvars fot ända till stället, der grafwården står, en rad af trappor föra, som på båda sidor äro besatta med stenfigurer, föreställande först ett par fattor, så ett par getter, så hästar o. s. w. ända till ett par prester af kollosal gestalt.

Ofta behålla Chineserna de döda en lång tid i sina hus. Kistorna äro starka och så tät sammanfogade, att ingen luft kan tränga igenom.

En informator läste högt för familjens framtimmer, hwarwid ordet "katastrof" förefom. En af damerna, som ej kände detta ords betydelse, tillsporde informatorn härom. "Katastrof, min närbiga, det är, det vill säga: slutet, jag menar det sluta, — eller kort sagdt, ändan af en sak." Efter slutad föreläsning, då informatorn fleg upp från stolen, märkte en liten tiodrig frekten att han nedkritat baksidan af sin bonjour. För att på ett snitt wis göra honom uppmärksam härpå, sade hon: "Dere migistern har fått krita på sin katastrof".

ett fringresande sångarvar annonserade en soirée. På programet förefom bland annat en duett ur oratoriet "Slafwisen" af Haydn, mellan Adam och Ewa, hvilken skulle utföras i kosym.

Samtal om Anonyma lädan.